נפקא מינה לגיטי נשים. מה שפי' בקונטרס לענין שיהא שם עירו ושם עירה אין נראה לרש"ל דבגד הוא שם מדינה ולא שם העיר כדאמר בפרק עשרה יוחסין (קידושין דף עח.) כל האדלות עיסה נאדר ישראל ואדר ישראל עיסה לנבל וקאמר נמי התם [1] עד היכן היא נבל ולא אשכחן שום דוכתא עיר ששמה נבל אלא מדינה היא ואין כותבין שם מדינה בגט:

הדרן עלך במה מדליקין

כירה שהסיקוה בקש ובגבבא. נראה לר"י דקש היינו זגבות השבולים שנשאר בשדה[א] הנקרא אשטובל"ל בלעז ותבן הוא הנקצר עם השבולת דהכי משמע לקמן בפרק שואל (לקמן דף קג:) דקאמר בשלמא קש משכחת לה במחובר אלא תבן היכי משכחת לה ומסיק בתבנא סריא והא דאמר בריש המקבל (בבא מציעא דף קג.) גבי מקום שנהגו לקצור אינו רשאי לעקור משום דאמר ניחא לי דתיתבן אדעאי הוה ליה למימר דמיתקש דהשתא בקרקע נקרא קש כדפירש רש"י אלא משום דתיתבן משמע טפי לשון זיבוב [ב] נקט ליה [ג]: **לא יתן עד שיגרוף.** פירש בקונטרס משום תוספת הבל ואין נראה לר"י"ג דאפילו גרופה וקטומה היא תוספת הבל יותר מכמה דברים השנויין בבמה טומנין[ד] ועוד דתניה שרי להסהות אף כשאינה גרופה[ה] ואלא אסרו מוסיף הבל אלא דוקא בהטמנה[ו] אבל להסהות שרי[ז] וכשאינה גרופה אסרי רבנן דתנייה משום דילמא אתי לאחמויי:

חמין ותבשיל. נראה לר"י דסתם חמין ותבשיל היינו אפי' לא בשיל כל צרכו אלא כמאכל בן דרוסאי דהא כי מוקי מתניתין להחזיר תנן[ח] הוי מתניתין כתנייה דשרי חמין ותבשיל להסהות על גבי כירה אפילו בשאינה גרופה אפילו לא בשיל כל צרכו ולא כרבנן ואמאי ודילמא מתניתין אפילו כרבנן ומתני' בחמין ותבשיל שנתבשלו כל צרכן דמודו רבנן דמשהין ע"ג כירה שאינה גרופה וקטומה[ט] אלא ודאי משום דסתם חמין ותבשיל כמאכל בן דרוסאי דף לח.) גבי קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר ע"פ שיש לדחות ושם אפרש בע"ה ואפילו אי סתם חמין ותבשיל לא הוה בשיל כל צרכו צריך לומר הא דאסרי בית שמאי להחזיר היינו אפילו חמין שהומאו כל צרכן וכן לבית הלל בשאינה גרופה מדקאמר בגמרא (דף לח:) ואף רבי אושעיא סבר מחזירין אפילו בשבת דאמר רבי אושעיא פעם אחת כו' והעלנו לו קומקומום של חמין ומזגנו לו את הכוס והחזרנוהו למקומו ואי לא אסיר בהוחמו כל צרכן מנא ליה דמחזירין אפילו בשבת דילמא הוחם כל צורכו הוה ואם סתם חמין ותבשיל הוי בין בשיל כל צרכו בין לא בשיל אם כן סברי בית שמאי מצטמק ויפה לו אסור כיון דאסיר תבשיל שבישל כל צרכו כן היכי שרי חמין שלא הוחמו כל צרכן והא יפה לו הוא ואור"י דודאי תבשיל אסרי בית שמאי משום דלעולם יפה לו אע"ג דנתבשל כל צרכו אבל חמין שאין יפה להם אלא עד כדי יפה כל מכאן ואילך רע להן כדמוכח לקמן[י] לא אסרי בית שמאי[יא] דליכא למיגזר שמא יחתה בנאלא מיתוי יוחמו כל צרכן: **וב"ה אומרים אף מחזירין.** אפילו בשבת מחזירין [ב]כדאמר בגמרא ולשון זוטלין נמי משמע[יב] דבשבת מיירי דבאמת לא הוה צריך למיתני זוטלין[יג]ולמאן דאסר להחזיר אסר אפילו בחול לבית הלל בשאינה גרופה ולבית שמאי אפי' בגרופה מדקאמר בגמרא לדברי האומר מחזירין מחזירין אפילו בשבת משמע דעיקר פלוגתא הוי בחול ועוד מדקדק ר"ת מדקאמר לא יתן **עד שיגרוף**[יד] ואי לא יתן לא יחזיר בשבת הוא איך יגרוף או יקטום בשבת [טו]והוה ליה למימר אלא אם כן גרף וקטם אלא בחול נמי אסור להחזיר ואי"ת מה שיעור הוא נותן לאסור בע"ש דהיכא דסלקו בהשכמה פשיעא דשרי להחזיר ואומר ר"י דמשעה[יז] שלא יוכלו להרתיחו מבעוד יום אסור להחזיר[יח] ומיהו[כ] בשבת אפילו רותח אסור להחזיר למאן דאסר דאי לאו הכי מנא ליה דרבי אושעיא סבר מחזירין אפילו בשבת[כא] דילמא קומקמוס של חמין רותח הוה[כב] ועוד אומר ר"י דמלינו למימר דבערב שבת נמי אסור[כג] להחזיר אפילו רותח משעה שאם היה קר לא היה יכול להרתיח מבע"י[כד] והיכי שרי להחזיר קדרה על גבי כירה בשבת והא אמר בפרק המביא כלי יין (ביצה דף לב: ושם) דציעים וקדרה וחביתא ופוריא[כה] מלמעה למעלה אסור משום הבל[כו] ואור"י דכי אסרו בהמולא תפילה ואח"כ הכיסוי אבל[כז] הכא שדופני הכירה כבר עשויות מאיליהן[כח] לא אחמור רבנן לאסור ליתן קדרה על גבה ומיהו הא דאמר בהמולא תפילין (עירובין דף קב.) גבי דיכרי דרב הונא דאמר ליה כיון בודיא ושייר בה עפה למחר מוסיף על אוהל ערלי הוא משמע דבלא שיור אסור אע"ג דהדפנות כבר עשויות אור"י התם משום דדמי להבל עופי[כט] אסור אפי' בלא עשיית דפנות אבל קדרה דלא דמי להבל דולי האי לא אסרו חכמים בלא עשיית דפנות:

לעולם

למאי נפקא מינה לגיטי נשים:

הדרן עלך במה מדליקין

כירה [א]שהסיקוה בקש ובגבבא נותנים עליה תבשיל בגפת ובעצים לא יתן עד שיגרוף או עד שיתן את האפר בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל בית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין: **גמ'** איבעיא להו האי לא יתן לא יחזיר הוא אבל לשהות משהין אף על פי שאינו גרוף ואינו קטום ומני חנניה היא דתניא [ב]חנניה אומר [ג]כל שהוא כמאכל בן דרוסאי מותר לשהותו על גבי כירה אע"פ שאינו גרוף ואינו קטום או דילמא [ד]לשהות תנן ואי גרוף וקטום אין אי לא לא וכל שכן להחזיר ת"ש מדקתני תרי בבי במתני' ב"ש אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל ב"ש אומרים נוטלין אבל לא מחזירין וב"ה אומרים אף מחזירין אי אמרת בשלמא לשהות תנן הכי קתני כירה שהסיקוה בקש ובגבבא משהין עליה תבשיל בגפת ובעצים לא ישהא עד שיגרוף או עד שיתן אפר ומה הן משהין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל וב"ה אומרים חמין ותבשיל וכי היכי דפליגי בלשהות פליגי נמי בלהחזיר שבית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין אלא אי אמרת להחזיר תנן הכי קתני כירה שהסיקוה בקש ובגבבא מחזירין עליה תבשיל בגפת ובעצים לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן אפר ומה הן מחזירין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל בית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין תו למה לי לעולם

גיטי נשים. דקיימא לן[ב] בני בבל בקיאין שלריך לכתוב גט לשמה והמביא גט משם אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם ובני שאר ארלות אין בקיאין וצריך ובכשיו בני בורסיף היו בבל ובבל של עכשיו היא בורסיף והן עמי האחר כדאמרינן בעלמא (פסחים דף קט.) בור שאפי' שנטלו מימיו. ואני אומר נפקא מינה לגיטי נשים לענין שיהא שמו ושמה ושם עירו ועירה פסול וצריך לכתוב שם של עכשיו:

הדרן עלך במה מדליקין

כירה. עשויה כעין קדירה ונותנין קדירה לתוכה: **קש.** זגבות השבולין: **גבבא.** הנגבב מן השדה אשטובל"ל: **גפה.** פסולת של שומשמין שהוליא שומנן: **עד שיגרוף.** הגבלים משום דמוסיף הבל וטעמא פרישנא בפרק דלעיל[ג] שמא יחתה בגחלים: **או עד שיתן אפר.** על גבי גחלים לכסותם ולענין: **בית שמאי אומרים.** נותנין עליה חמין אחר שגרפה דלא לריכי לבשולי דליכא למגזר[ד] שמא יחתה: **אבל לא תבשיל.** דניחא ליה בישולה ואתי לאחתויי. מ"ר מתקיימה מחשבתו ומיחזי כמבשל [ה]: **לא מחזירין.** בשבת דמיחזי כמבשל: **אף מחזירין.** הואיל וגרוף: **גמ' קטום.** היינו נתן אפר על הגחלים דאפר מתרגמינן קיטמא[ו]: **פרי בני.** בית שמאי אומרים חמין וכו' ותו תנא בבא אחריתי נוטלין ולא ממחזירין: **ומה הן משהין.** בגרוף וקטום: **פליגי נמי בלהחזיר.** אם המותר לשהות כגון חמין לבית שמאי וחמין ותבשיל לב"ה: **אלא אי אמרת להחזיר תנן הכי קתני.** כלומר ע"כ הכי מפרשת: **ב"ש אומרים נוטלין ולא מחזירין.** ע"כ אתבשיל קיימי דהא שרו בחמין: **הא תו למה לי.** הא תנא ליה דישא אבל לא תבשיל: לעולם

א א ב ג מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה ד ה סמג לאוין קס טור"ש ש"ע סי' רנג סעיף ג:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה וב"ה אומרים וכו' וה"ל **אאא"ב** נרף. בגע"ש הא מלינו סה בפ"ק דף ד ע"ב עד שיעמיק כו' כגון שסעמיק:

מוסף רש"י

לגיטי נשים. דקיימא לן (גיטין ג.) המביא גט ממולה לאלרן צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם, אי משום דאין מלוין לקיימו ואי משום דאין בקיאין לשמה, והמביא מאלרן ישראל אינו צריך לפי שבקיאין לשמה ועולי רגלים מלויין להביר אחיתם עדים לקיימו, ואמרינן התם (ו.) בבל אלרן ישראל לגיטין, לפי שהן בני תורה ובקיאין לשמה ומי ישיבה מלויין ליולן ולגמוד משם תורה מבל מקומות, ומורסיף אמוץ לבבל ואינו אלא מימיו ולא נשתייר בו כלום, והמביא משם צריך שיאמר, אבל עכשיו אתלף שמם. הלבך המביא מבבל צריך שיאמר ומבורסיף אין צריך (שובה לד:)

הדרן עלך במה מדליקין בן דרוסאי. לפעים היה ומבשל כיושלו שלים (לעיל כ.) ואוכל כל דבר המבושל קצת (ע"ז לח.).

מוסף תוספות

א. לאחר קצירה. מי' הר"ן. ב. ובנין. תוס' הרא"ש. תוספת הבל בשהיה. תוס' הרא"ש. דא"כ, אפי' גרף ונתן את האפר ליתסר. ריעב"א. ד. משום תוספת הבל. תוס' הרא"ש. ה. אלא ודאי דלא שייך טעמא דתוספת הבל לענין שהיה. תוס' הרא"ש. ו. ואי בהטמנה, לא התיר תנניה לשהותו בהטמנה בכירה שאינה גרופה ואינה קטומה ואפי' כמאב"ד, משום דהו"ל הטמנה בבחלים ממש דמוסיפין הבל ואסור, ואפי' מבעוד יום. רשב"א. ז. כי החמירו בהטמנה יותר משהייה שהקדירה עומדת מגולה. ריעב"א. ח. אבל לשהות משהינן אע"פ שאינו גרוף וקטום. תוס' הרא"ש. ט. דהא דפליגי רבנן עלה דתנניה היינו בדלא בשל כל צרכו אלא כמאכל בן דרוסאי. תוס' הרא"ש. י. [ב]פלוגתא דר"מ ור' יהודה. תוס' הרא"ש לח. יא. אע"ג דהשתא יפה להם. תוס' הרא"ש לח. ד"ה הקשה. ב. (ז)מתני'. תוס' הרא"ש. יג. [ד]מה חידוש הוא שנוטלים אי לאו דאיירי בשבת דלא תימא כיון שנטלו שנסתלקה שהיה וכשמחזירין הו"ל תחלת שהיה בשבת. תוס' הרא"ש. יד. דלא תימא דבלילי שבת הוא דמחזירין דכי דאהדורי לצורך מחר שקיל לה אבל ביום. ריעב"א. טו. אלא לאכילה דהשתא בעי לה. רשב"א לח. ד"ה לדברי. טז. וכמטמין לכתחילה הוא ולא חשיבא חזרה דהא בטלה תורת הטמנה. ריעב"א לח. ד"ה לדברי. יז. או עד שיתן את האפר. תוס' הרא"ש. דאלמא משמע דחזרה בשעה הראויה לגריפה היא. רשב"א לקמן לח. קוד"ה לדברי האומר. יח. שהוא סמוך לחשיכה כ"כ שכשהתבשיל צונן. מי' הר"ן. יט. וכל כה"ג מקרי חזרה, וכי יהיב לה ע"ג כירה מקמי הכי מקרי שיהוי. מי' הר"ן. כ. השתא צריכנא למימר דער"ש חלוק משבת. תוס' הרא"ש. כא. מדקאמר והעלינו לו קומקום של חמין ומזגו לו את הכוס והחזרנוהו למקומו. תוס' הרא"ש. כב. ולכך החזירוהו. אלא ודאי מאן דאסר אסר אפי' ברותחת. תוס' הרא"ש. כג. לב"ש. מי' הר"ן. כד. משום גזירת הרואים, וב"ה שרו. מי' הר"ן. כה. מלמעלה למטה שרי. תוס' הרא"ש. כו. כלומר, אם רוצה לעשות דפנות של עץ ולשפות עליה קדרה, צריך לאחוז הקדרה באויר, ואח"כ יעשה הדפנות של עץ לעשות מדורה, אבל לעשות הדפנות תחילה, ואח"כ לשים עליה הקדירה, אסור משום בנין אהל, והכא ממטה למעלה הוא, שכבר דפנות הכירה עשויין. תוס' הרא"ש. כז. אם עשה האהל בלא מחיצות שרי. תוס' ביצה לב: ד"ה מלמטה. כח. מתחילה. תוס' ביצה לב: ד"ה מלמטה. כט. ובנין גמור. תוס' הרא"ש.

מסורת הש"ס

א) גיטין כ., ב) [גיטין ו.], ג) [דף לד:], ד) במ"ש: ליקח למיתם, ה) [במדבר יטן], ו) [דף עח:], ז) [וע"ע תוס' ב"מ קנ. ד"ה המקבל],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אבל לא תבשיל וכו' המבשל הס"ד ואמ"כ מ"ה אבל לא:

לעזי רש"י

אישטובל"א. שלף.

תוס' ישנים

א) ולא ליה לומר דתנא רישא דאפילו בחול אין מחזירין לב"ש כדמשמע עד שיגרוף ומיפא קתני דאפילו בשבת מחזירין לב"ש כדמשמע דבלאו הכי בבא סבלא הוא דבתרוייהו פליגי דהא לי' לבשהות תנן ליכא אלא חד בבא בהאחרת ומהכ"מ אומר לפי משום ב"ש מני מיפא לא ה"ל למימרי דבני בית שמאי: **ב)** ומיהו רש"י פי' בגמרא [בדף לח: ד"ה מחזירין] מחזירין אפילו בשבת לתחתא יד דנראה לאין דעתו לתחיר טו ונעלה הטמנה טו אבל בלילה אין נראה כן:

רב נסים גאון

נפקא מינה לגיטי נשים. כלומר בדאלך [בזה], המביא גט מבבל או מבורסיף אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, לדבריהם שאמרו במסכת גיטין בפרק א' (דף ו) בבל רב אמר כארץ ישראל לגיטין מכי אתא רב לבבל. ובפרק עשרה יוחסין (דף עב) היכא חביל ימא, אמר רב פפא סבא משמיה דרב זו פרת בורסיף.

ובבראשית דר' אושעיא (פרשה לח) חד תלמיד ר' יוחנן הוה יתיב קדמוי הוה מסבר ליה ולא סבר. אמר ליה מה דין לית את סבר, אמר ליה דאנא גלי מן אתראי. אמר ליה מן הדין אתר את, אמר ליה מן בורסיף. אמר ליה לא תאמר כן אלא בולסיף שנאמר כי שם בלל ה' שפת כל הארץ. ובגמרא דבל ישראל יש להן חלק [סנהדרין דף קט] אמרו אמר רב יוסף בבל בורסיף סימן יש לתורה, מאי בורסיף אמר רב אסי בור ספת. ואדוננו האיי ז"ל אמר בבל בורסיף ובורסיף בבל, כוונת דבר זה לאותה ששנינו במשנה, שינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה פסול, הרי נודע כי בבל ובורסיף עיר אחת הן והגט כשר.

סליק פרק במה מדליקין

רבינו חננאל

פרק שלישי

כירה שהסיקוה בקש ובגבבא וכו'. כירה זו היא מקום שפיתת ב' קדרות. איבעיא להו הא דתנינן לא יתן עד שיגרוף או עד שיתן האפר על גבי גחלים, נתינה זו בע"ש [היא] דקס"ל דאסור לשהות ע"ג כירה אא"כ [נ"א: אלא אם היא] גרופה וקטומה, או דילמא נתינה זו החזרת הקדירה היא בשבת, דקס"ל דאסור להחזיר אלא ע"ג כירה קטומה או גרופה אבל לשהות מותר, ומתניתין מני חנניה היא דתניא כל דרוסאי כל שהוא כמאכל בן דרוסאי מותר לשהותו על גבי כירה אע"פ שאינה גרופה או קטומה.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

לעולם אימא לך להחזיר תנן וחסורי מיחסרא כו'. [9]א"ר משוס דקיי"ל כחנניה כמו שפירש בע"ה דחיק לאוקמא מתני' כוותיה: **אא"ב** להחזיר תנן היינו דשני בין תוכה לעל גבה. פי' בקונטרס משוס דאי להחזיר תנן (ה) א"ל לשהות משהין אפילו בפיה גרופה לכי מתקרינן ליה חסורי מלגו אשריותא לשהות על שאינה גרופה קאי: **היינו דשני בין תוכה לעל גבה.** דכי מסהי לתוכה דשאינה גרופה מטמנן ממש בגחלת: **אלא אי אמרת לשהות** פנן. דאפילו לשהות בעי גרופה כיון דגרופה ומכעוד יום הוא נומנו לתוכה מה לי תוכה מה לי על גבה: **אריש.** עד שיגרוף: **אסיפא קאי.** דאיירי בחזרה אבל ריש לשהות הוא ובין תוכה ובין גבה שרי: **שפי בירום המאימום.** מחוברות יחד וקיר של חרס מפסקת ביניהם: **משהין על גבי גרופה וקטומה.** דלא חיישינן משום דסליק לה הבלא מאיך: **ומה הן משהין.** על הגרופה: **לא יחזיר.** בשבת: **אא"נ.** דיש דמתניתין לשהות קאמר דבעי גרופה ובלשהות פליגי בחמין ובתבשיל ובגרוף וסיפא פליגי בחזרה מתני' ר' יהודה היא. אלא אי אמרת להחזיר תנן דבעי גרופה אבל לשהות לא בעי גרופה ופלוגתא דחמין ותבשיל כשאינו גרוף כדקתמסרת ומתרלת לה: **קשיא לב"ש בחדא.** דקאמרי ב"ש במתני' משהין חמין אף בשאינו גרוף והכא קאמר רבי מאיר לב"ש דאפילו גרוף ולא כלום וב"ש כשאינו גרוף. והא כולה חדא פירכא היא דבית שמאי לא שני להו בין גרוף לשאינו גרוף: **ולב"ה בארבי.** דבמתניתין שרו בית הלל לשהות חמין ותבשיל אף בשאינו גרוף והכא קתני דבגרוף חמין אין תבשיל לא ובשאינה גרוף אין משהין כלל ולענין חזרה בגרוף תנן במתניתין לב"ה מחזירין והכא קתני עקר דברי הכל לא יחזיר: **ואי' ר' יהודה.** דאמר נמי כי מתניתין מ"מ גרופה וקטומה קשיא דמתניתין תרלת דפלוגתא קמייתא בשאינו גרוף ושרו ב"ש חמין ובית הלל חמין ותבשיל והכא קתני אין משהין על גבי שאינה גרופה ואינה קטומה כלל ופלוגתא לשהות בגרופה וקטומה: **בחמין ותבשיל ונוטלים ומחזירין.** דמוקי פלוגתא דב"ש וב"ה בשהיית חמין ותבשיל דבית שמאי שרו חמין ותבשיל לא וב"ה חמין ותבשיל הלא כר' מאיר דאמר לב"ש לא כלום: **מהו לסמוך.** קדרה אבל דופן הכירה בלא גרופה שהכירה מטולטלת היא ומושיבים אותה על גבי קרקע: **גבה.** עובי שפתה או כסוי שעל חללה: **דמדלי.** הקדרה על גבי הכירה: **ונתלבנה.** חזרה והובערה: **הפס נוטלין ומחזירין בחד מקום.** ולא שייך למתני מחזירין עד דתני נוטלין: **נעורה.** אריש"ש: **שהוחמו לל צרכן.** דליכא למיחש למיתוי: מלטמק

נעולם אימא לך להחזיר תנן. ואילו לשהות אע"פ שאינו גרוף שרי: **והך חזרה דאמרי לך.** לא יחזיר עד שיגרוף דכי גרוף מיהא שרי: **ואו דברי הכל היא.** ולבית שמאי לא סבירא להו: **לא שנו.** שריותא דמתני' אלא על גבה דלא נפיש הבלא כולי האי אבל תוכה אסור: **אי אמרת בשלמא להחזיר תנן.** אבל לשהות משהין אפילו בשאין גרופה לעולם אימא לך להחזיר דתנן מתניתין מני רבי יהודה היא ולא ר' מאיר דאמר לב"ש לא יחזיר עד שיגרוף ואינו קטום ומה הן משהין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל והך חזרה דאמרי לך לאו דברי הכל היא אלא מחלוקת בית שמאי ובית הלל שבית שמאי אומרים נוטלין ולא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין ת"ש דאמר ר' חלבו א"ר חמא בר גוריא אמר רב לא שנו אלא על גבה אבל לתוכה אסור אי אמרת בשלמא להחזיר תנן היינו דשני בין תוכה לעל גבה אלא אי אמרת לשהות תנן מה לי תוכה מה לי על גבה מי סברת ר' חלבו אריש קאי אסיפא [8]קאי ובית הלל אומרים אף מחזירין ואמר ר' חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב לא שנו אלא על גבה אבל תוכה אסור [9]תא שמע [2]ב' כירות המתאימות אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה ואינה קטומה משהין על גבי גרופה וקטומה ואין משהין על שאינה גרופה ואינה קטומה ומה הן משהין בית שמאי אומרים ולא כלום ובית הלל אומרים חמין אבל לא תבשיל עקר דברי הכל לא יחזיר דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל בית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין אי אמרת בשלמא לשהות תנן מתני' מני רבי יהודה היא אלא אי אמרת להחזיר תנן מתניתין מני לא רבי יהודה ולא ר' מאיר אי רבי מאיר קשיא לב"ש בחדא ולבית הלל בתרתי אי רבי יהודה קשיא גרופה וקטומה לעולם אימא לך להחזיר תנן ותנא דידן סבר לה כרבי יהודה בחדא ופליג עליה בחדא סבר לה כרבי יהודה בחדא בחמין ותבשיל ונוטלין ומחזירין ופליג עליה בחדא דאילו תנא דידן סבר לשהות ואף על פי שאינו גרוף וקטום ורבי יהודה סבר בלשהות נמי גרוף וקטום אין אי לא לא איבעיא להו מהו לסמוך בה תוכה וגבה אסור אבל לסמוך בה שפיר דמי או דילמא לא שנא תא שמע שתי כירות המתאימות אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה וקטומה משהין על גבי גרופה וקטומה ואף על גב דקא סליק ליה הבלא מאידך דילמא שאני התם דכיון דמידליא שליט בה אוירא תא שמע דאמר רב ספרא אמר רב חייא קטמה ונתלבתה סומכין לה ומקיימין עליה ונוטלין ממנה ומחזירין לה שמע מינה לסמוך נמי קטמה אין לא קטמה לא ולטעמיך נוטלין ממנה דקתני קטמה אין לא קטמה לא אלא תנא נוטלין משום מחזירין הכא נמי תנא סומכין משום מקיימין הכי השתא התם נוטלין ומחזירין בחד מקום הוא תנא נוטלין משום מחזירין אלא הכא סומכין בחד מקום הוא ומקיימין בחד מקום הוא מאי הוי עלה ת"ש [3]כירה שהסיקוה בגפת ובעצים סומכין לה ואין מקיימין אא"כ גרופה וקטומה [4]גחלים שעממו או שנתן עליה נעורת של פשתן דקה הרי היא כקטומה אמר ר' יצחק בר נחמני א"ר אושעיא קטמה והובערה משהין עליה חמין שהוחמו כל צורכן ותבשיל שבישל כל צורכו

שמע

ב א מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה י' סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' רנ: סעיף כ:
ג ב שם סעיף ח בהג"ה:
ד ג מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף ח:
ה ד מיי' שם הלכה ד:

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה אא"נ וכו' דאי להחזיר תנן אבל לשהות:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לעולם וכו' משום דקיי"ל כחנניה. כענין זה בתוספות מגילה דף יט ע"ב ד"ה ודילמא:

תוס' ישנים

א) ופסקי דרב מוקי מתני' בלהחזיר אבל לשהות אפילו פיה גרופה שרי מלטמק וכע"ז יוחנן אפי' מלטמק ויפה לו:

מוסף תוספות

א. (ד)מהא משמע דהלכתא כחנניה, דאי לא, אמאי דחיק נפשי' תלמודא להסורי למתני', לימא להשהות תנן ואתיא מתני' כפשטה, אלא. מי' הר"ן. ב. אלמא שרי להשהות אפי' בתוך התנור שאינו גרוף. תוס' הרא"ש. ג. כיון דבע"ש איירי. תוס' הרא"ש. ד. [ב]שבת. תוס' הרא"ש. ה. כיון דשרי כשהגיע למאכל ב"ד ואע"פ שצריך בשול, סברא הוא דכל שכן. ויעב"ל. ו. ראוקימנא כדי שיצאולו כמאכל ב"ד. ויעב"ל. ז. לשהותו בכירה שאינה גרו"ק. ויעב"ל. ח. ומאן דאסר בהחיא, לא אסר אלא אליבא דרבנן דפליגי עלי' דחנניא. ויעב"ל. ט. הלכך ל"ק מידי היכי תסיק אדעתי' למימר להחזיר תנן, דאפי' כי אמרי' לשהות תנן לא ס"ל כמתני'. תוס' הרא"ש.

לעזי רש"י

ארישטי"ש. נעורת.

רבינו חננאל

ושקלינן וטרינן ותרוצנן כירה שהסיקוה בגפת או בעצים אסור להחזיר, אבל לשהות משהין בה אע"פ שאינה גרופה ולא קטומה בין תבשיל בין חמין כחנניה. ואע"ג דעמדה אמרינן תוב תא שמע ב' כירות המתאימות אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה ולא קטומה כו', לר' מאיר אליבא דבית הילל משהין ע"ג גרופה וקטומה חמין אבל לא תבשיל, ולב"ש לא כלום, לר' יהודה אליבא דב"ש משהין חמין אבל לא תבשיל ובי"ה חמין ותבשיל. ב"ש אומרים נוטלין חמין אבל לא (תבשיל) מחזירין, וב"ה [אומרים] נוטלין ואף מחזירין. בשלמא אי אמרת מתניתין לשהות ע"ג גרופה וקטומה, מתני' ר' יהודה היא, אלא אי אמרת להחזיר היא, אבל לשהות בש"א משהין חמין ובה"א חמין ותבשיל אף על פי שאינה גרופה ולא קטומה, מני מתניתין אי ר' מאיר קשיא לב"ש בחדא דמתניתין דקתני בש"א חמין אבל לא תבשיל, ורבי מאיר קתני לב"ש ולא כלום. ולב"ה בתרתי דר' מאיר קתני לב"ה משהין חמין אבל לא תבשיל, ומתניתין קתני לב"ה חמין ותבשיל, ותוב דרבי מאיר קתני דברי הכל לא יחזיר ומתניתין קתני לב"ה אף מחזירין. אי לרבי יהודה קשיא גרופה וקטומה דכי קתני משהין, לב"ש חמין לב"ה חמין ותבשיל, בגרופה וקטומה קתני ומתניתין אע"פ שאינה גרופה וקטומה. ושנינן לעולם אימא לך להחזיר תנן ותנא דידן סבר לה כרבי יהודה בחדא ופליג עליה בחדא, ופשוטה היא. **ועמדה דמתניתין להחזיר תנן.** עכשיו יש מי שאומר כיון דלא איפשיטא בהדיא להחזיר, אשנויי לא סמכינן [ומוקמי] מתניתין לשהות. ויש מי שאומר הלכה להחזיר תנן ומסייעה ליה הא דא"ר יוחנן כירה שהסיקוה בגפת ובעצים משהין עליה חמין שלא הוחמו כל צורכן ותבשיל שלא בישל כל צורכו, עקר לא יחזיר וקסבר מתני' להחזיר תנן כו'. ועוד מדאמר רבא תרוייהו תנניה, ואמרינן מכדי תרוייהו תנניה, ר' יוחנן מאי אתא לאשמעינן, ואמר דייקא דמתניתין קמ"ל, ש"מ דרבי יוחנן סבר דייקא דמתניתין להחזיר הוא. [6]אשיהוי זה אינה הטמנה אלא כגון כסא של ברזל והקדירה ישבת עליה והיא תלויה או באבנים [או] כיוצא בה, אבל הטמנה ע"ג גחלים דברי הכל אסור דקי"ל הטמנה בדבר המוסיף אסור ואפילו מבעוד יום. איבעיא להו מהו לסמוך לה, תוכה וגבה אסור אבל לסמוך שרי, או דילמא לא שנא. ופשטנא מהא דתניא כירה שהסיקוה בגפת ובעצים סומכין ואין מקיימין עליה אלא אם כן גרופה וקטומה, עממו הגחלים או שנתן לתוכה נעורת של פשתן דקה הרי היא כקטומה.

---

6) עי' בנעל המאור.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

שמע מינה מצטמק ויפה לו מותר. פירש בקונטרס דאי האי דאפילו ממין דמצטמק ויפה לו קאמר מאי אתא לאשמעינן וקשה לר"י הא איצטריך לאפוקי מדרבי מאיר ורבי יהודה דאסרי[א] בשאינה גרופה ע"כ במצטמק ויפה לו קאמר מאי אתא לאשמעינן ועל כן פירש בקונטרס דאי אתא לאשמעינן דאפילו במצטמק ורע לו מאי אתא לאשמעינן וקשה לר"י הא איצטריך לאפוקי מדרבי מאיר ורבי יהודה דאסרי בשאינה גרופה ע"כ מצטמק ויפה לו קאמר מאי אתא לאשמעינן ועל כן פירש בקונטרס דאי אתא לאשמעינן דאפילו במצטמק ורע לו מותר דאי לא אתא לאשמעינן דאפילו במצטמק ורע לו מותר הוה אמינא

שכח קדירה. מליגא מאן דאסר: **המבשל בשבת.** משנה היא: **ולא שנא.** אבל האי דשכח קדירה לא שנא בין שוגג למזיד והכי דרש להו סתמא ולא פירש אי משוגג מדמה לה ומותר לאוקומי אי אמזיד מדמה לה ואסור: **במזיד נמי.** אם השהה על גבי כירה מבעוד יום יאכל: **דלא אתי לאיערומי.** ולעשות מזיד ולומר שוגג הייתי דלא נחשדו ישראל על השבתות: **דאתי לאיערומי.** דאיסור דרבנן הוא וקילא ליה ואתי לשהויי מזיד ויאמר שכחתי: **מיפיבי שכח קדירה כו' בשוגג.** כגון האי דשכח יאכל בשבת: **במזיד.** דלא שכח אלא הניח לא יאכל: **וכשר טרוף.** דגלי דעתיה דלא לאוכמיס קבעי לה: **ולא המצטמק ויפה לו.** כלומר וכן כל שאר המצטמק ויפה להם אסור לאוכלן אם השהן מזיד: **קפני מיפס.** בשלא בישל כל צרכו דיש חילוק בין שוגג למזיד במשהה. קשיא בין לרבה ורב יוסף דשרו מזיד בין לרב נחמן דאסר שוגג: **כשלמא לרב נחמן.** מני לתרוצי כי תניא הניא דשוגג יאכל לפני גזירה דאמריגן לקמן דגזרו על השוכמין וכי איתמר דר' חייא בר אבא דתרגלא אליביה דשוגג אסור לאחר גזירה: **אלא לרבה ורב יוסף.** דאמרי אליבא דר' חייא בר אבא להתירא אף במזיד: **אי קודם גזירה.** אתמר דר' חייא: **קשיא מיפא מזיד.** דכגון תניא במזיד לא יאכל: **ואי לאחר גזירה קשיא נמי שוגג.** דאפי' שוגג ה"ל למיסר דאילו מתני' קודם גזירה נשנית: **המבשל בשבת.** בידים דאיכא חיובא דאורייתא: **וה"ה לשובת.** דהמשהה נמי מבעוד יום אם שכח בשוגג יאכל ואם השהה לא יאכל כאילו בשלה בידים בשבת: **קשיא דר' מאיר אדר' מאיר.** דתניא לעיל בריש פירקין [נ.] לר' מאיר אליבא דב"ה חמין אבל לא תבשיל והכא שרי חמין ותבשיל שבישל כל צרכו: **וקשיא דר' יהודה אדר' יהודה.** דהתם א"ר יהודה חמין ותבשיל והכא אסר תבשיל שבישל כל צרכו: **הא נכתבנו.** משנה קמייתא לשהות לכתחלה קמיירי והך בהשהה כבר קאמר דמותר לאוכלה: **ולא בגרופה וקטומה.** הניא דלעיל אייירי בגרופה וקטומה דלקמני בה משהין על גבי גרופה וקטומה ואין משהין על שאינה גרופה ומה הן משהין על הגרופה שהתרנו לשהות ר"מ אומר כו' הלכך אפי' לכתחלה שרי ר' יהודה והכא בשאינה גרופה הלכך דיעבד אסר: **עבר ושהה כמזיד מאי.** מותר לאוכלה או לא: **חמין לא אסר.** דמצטמק ורע לו: **ביציס אסר.** דמצטמק ויפה לו: **מאי לאו לאוסו שכח.** אסרן להן עכשיו שלא לעשות כן לשבת הבאה אבל באכילה שרו: **מכלל דביציס מצומקות לו.** בעיא היא: **והביאו לפניו.** בחול: **לעוזדין.** שנצטמקו עד שנעשו דקות כעוזדלין קומ"ש בלע"ז. ומדאמר ואכלנו הרבה מכלל דיפה להן: מחזירין

שכח קדרה על גבי כירה ובישלה בשבת מהו. אע"ג דקיי"ל כמתניא[א] הכא בעי בדלא בשיל כמאכל בן דרוסאי דמותר היא מתניא אי נמי בעי אפי' בקירלא מייתא והא דשרינן בפ"ק (דף יח: ושם) קירלא מייתא היינו דוקא[ב] בתנור שמומו רב דבלא מיתוי יתבשל עד למחר אבל בירה דשליט בה אורא[ג] אסור לאיכא למיחש שמא יתחה: **אבל האי דלא קעביד מעשה במזיד נמי יאכל.** תימה הא אמר בפ"ק (שם) לא מבלא אסה קדרה עסקינן כו' ואם נתנה למולאי שבת אסורין בכדי שיעבא וי"ל דבלאו הכי פריך שפיר מבריתא דמייתי:

בשלמא לרב נחמן בר יצחק כאן קודם גזירה כו'. תימה לר"י[ד] גיאמא תרווייהו קודם גזירה והא דשרי בבריתא שוגג היינו בבשיל[ד] כמאכל בן דרוסאי ורב נחמן[ה] מיירי בבלא בשיל כמאכל בן דרוסאי כדפי' ומיהו ר"ת דבישלה בשבת משמע שלא היתה קודם לכן כלל מבושלת ולא בעי למימר נמי דרב נחמן סבר כר' יהודה דאסר מבשיל כל צורכו בין בשוגג בין במזיד יאכל דברי ר"מ ר' יהודה אומר חמין שהוחמו כל צורכן מותרין מפני שמצטמק ורע לו ותבשיל שבישל כל צורכו אסור מפני שמצטמק ויפה לו וכל המצטמק ויפה לו כגון כרוב ופולים ובשר[ו] טרוף אסור וכל המצטמק ורע לו מותר קתני מיהא תבשיל שלא בישל כל צורכו בשלמא לרב נחמן בר יצחק לא קשיא כאן קודם גזרה כאן לאחר גזרה אלא רבה ורב יוסף דאמרי להתירא אי קודם גזרה קשיא מזיד אי לאחר גזרה קשיא נמי שוגג קשיא מאי גזרתא דאמר רב יהודה בר שמואל א"ר אבא אמר רב כהנא אמר רב בתחילה היו אומרים המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל וה"ה לשוכח משרבו משהין במזיד ואומרים שכחים אנו חזרו וקנסו על השוכח קשיא דר' מאיר אדר' מאיר קשיא דר' יהודה אדר' יהודה דר' מאיר אדר"מ לא קשיא הא לכתחילה הא דיעבד דר' יהודה אדר' יהודה נמי לא קשיא כאן בגרופה וקטומה כאן בשאינה גרופה וקטומה איבעיא להו עבר ושהה מאי מי קנסוהו רבנן או לא ת"ש דאמר שמואל בר נתן א"ר חנינא כשהלך רבי יוסי לציפורי מצא חמין שנשתהו על גבי כירה ולא אסר להן ביצים מצומקות שנשתהו על גבי כירה ואסר להן מאי לאו לאותו שבת לא[ז] לשבת הבאה מכלל דביצים מצומקות מצטמקות ויפה להן נינהו אין דאמר רב חמא בר חנינא פעם אחת נתארחתי אני ורבי למקום אחד והביאו לפנינו ביצים מצומקות בעוזרדין ואכלנו מהן הרבה: ב"ה אומרים אף מחזירין: אמר רב ששת לדברי האומר מחזירין

דמבעיא ליה בבשיל ובשוגג[א] ואליבא דר' יהודה[ב] אע"ג דאין הלכה כר' יהודה[ג] אי אסר מצטמק ויפה לו דוקא במזיד[ד] או דילמא אפי' בשוגג ומייתי ראיה ממעשה דר' יוסי דאסר[ה] ומשמע ליה דאפי' בשוגג היה מדקאמר ונשתהו ולא קאמר ושיהו ומיהו לשון עבר ושהה משמע במזיד כמו עבר ולשה דסמיס (דף מב.) ואומר רשב"א דקודם גזירה בעו דאחר גזירה פשיטא דאסור בשוגג כמו מזיד: **לא לשבת הבאה.** כולה סוגיא בשאינה גרופה דבגרופה ליכא שום אמורא דאסר כדפרישית לעיל והיינו כרב דאסר לעיל מצטמק ויפה לו: אפילו

דמצטמק ויפה לו אסור, איבעיא לן עבר ושהה מאי. ואתינן למיפשטא מהא דתניא דאסר רבי יוסי בצפורי ביצים מצומקות שנשתהו על גבי כירה, (שמא) [ש"מ] עבר ושהה קנסו רבנן. ודחינן לא אסר להו לעשות כן אלא לשבת הבאה. וכן סוגיא דשמעתא. **פיס' בה"א אף מחזירין.** אוקימנא הא דקתני מחזירין בשבת הוא ואפילו כמה פעמים ודוקא בכירה גרופה וקטומה. והני מילי שלא הניחם ע"ג קרקע כלל אלא מחזיקם בידו ודעתו עליהם

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' (פ"ג מהל' שבת הלכה ד) ופ"ו הל' כב סמג לאוין סה טור ושו"ע פ"ח סימן שיח סעיף ה:
ח ב ג מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה ט סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן רנז סעיף ה:

לעזי רש"י

קורמי"ש. פירות העוזרר (שיח בר).

מוסף תוספות

א. בבשיל ולא בשיל. מוס' הכל"ש. ב. להניח. מוס' הכל"ש. ג. אפי' לצורך מחר. מוס' הכל"ש. ד. בתחילה. מוס' הכל"ש. ה. דאסר. מוס' הכל"ש. ו. [ו]הוחמו כל צורכן. מוס' הכל"ש. ז. [ד]נישני לי' דההיא דלעיל מיירי דבשיל כמאכל ב"ר, והא דהכא דבשיל כ"צ בדקתני בהדיא, אע"כ משום דסתם חמין ותבשיל כ"צ נמי משמע. מוס' הכל"ש. ח. דלאו דאי' הוא. מוס' הכל"ש. ט. מה הן משהין. מוס' הכל"ש. י. אע"כ משמע דכל דבר אסור להשהות ע"ג שאינה גרופה. מוס' הכל"ש. יא. ואהא קא משני יהא לכתחילה הא דיעבד. מוס' הכל"ש. יב. מקומקום של חמין, ואת"ל דדוקא היכא דלא בשיל כ"צ אסור להחזיר, מנ"ל דסבר דמחזיריין אפי' בשבת, דלמא ההוא קומקום של חמין, הוחם כ"צ הוה. מוס' הכל"ש. יג. [ד]אכתי תיקשי לן חמין אחמין. רעק"ש. יד. במזיד. רשב"ש. טו. ובהך שינויא נמי מתרצא הא דקשיא מדר' מאיר אדר' מאיר בחמין. מוס' הכל"ש. טז. דר' מאיר, דמשני. מוס' הכל"ש. יז. דבההיא שנויא דהא בגרופה וכו' לא מתרצי כולהו פירכי דר' יהודה, דהא אכתי קשה. מוס' הכל"ש. יח. מפני שמצטמק ור"ל. רעק"ש. יט. ופירוקי דעביד תלמודא הכא לר"מ ור' יהודה היינו לפרוקי קושיא דתבשיל, וכי תיקשי לך מחמין לחמין מפכינן פירוקי אהדדי ולא תיקשי לן מידי. רעק"ש. כ. ואפי' בשוכח, וכ"ש בעובר ומשהה. רשב"ש. כא. [ד]אי במזיד מיבעיא לי' וכו' הא בהא פליגי ר"מ ור' יהודה במצטמק דאי"ל אי אסיר במזיד אי שרי. מוס' הכל"ש. כב. דאמר מצטמק ויפ"ל אסור. מוס' הכל"ש. כג. מיבעיא לי'. מוס' הכל"ש. כד. דאיירי בי' ר"מ. מוס' הכל"ש. כה. וא"ת, היכי מייתי ראי' ממעשה דר' יוסי, דלמא במזיד הוה, י"ל. מוס' הכל"ש.

רב נסים גאון

בירה. אמר רבי חנינא כשהלך רבי יוסי לציפורי. הדבר שגרם לו לילך לציפורי הוא שמפורש בבמה מדליקין (דף לג) יוסי ששתק יגלה לצפורי.

מוסף רש"י

בשוגג יאכל. אפילו הוא עצמו ואפילו בו ביום (ב"ק עא. וחולין סז. וכעי"ז ביומא נג.) ואין לריך להמתין עד העלה בכדי שיעבא, דהא דאמרינן בעגלא לענב בכדי שיעבא, ליה ליה לר' מאיר אלא היכא דעבד ישראל לשוכח ומזיד דאיכא חיובא אבל בשוגג לא אמרינן דאיכא חיובא אבל בשוגג לא (חולין שם), במזיד לא יאכל. בו ביום עד שתחשך, ובכדי שיעבא, והוא הדין לאחרים נמי דאסור למלוים בו ביום, דעעמא דשוכח דלא נמנייה המאה מאיסורא, אי לאו דאיכא בכדי שיעבא לא אמרינן דאיכא חיובא אבל בשוכח בין שוגג ובין מזיד מותר לא קנסו רבנן אפילו במזיד, רב נחמן בר יצחק אמר שניהן אסורין וקי"ל כוותיה. ואותבינא עליה שכח קדירה על גבי כירה ובישלה בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל כו', ועלתה לרבה ורב יוסף בקושיא. ואקשינן הכא א"ר מאיר חמין שהוחמו כל צרכן ותבשיל שבישל כל צרכו בין בשוגג בין במזיד מותר, ובתחילה הפרק אמר ומה הן משהין, בש"א ולא כלום ובה"א חמין אבל לא תבשיל קשיא, דר' מאיר אדר' מאיר. ושנינן לא קשיא הא דקתני חמין אבל לא תבשיל לכתחילה. דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא, הא דקתני רבי יהודה הכא תבשיל שבישל כל צרכו אסור כירה שאינה גרופה ולא קטומה ולפיכך אסור, והאי דקתני התם משהין ע"ג כירה לב"ה חמין ותבשיל בגרופה וקטומה. דכיון שנתקשה רבה ורב יוסף, נתקיימו דברי רב נחמן בר יצחק קדירה ובישלה קודם גזירה הוה שרי ובתר גזירה קנסו רבנן אפילו שוגג, ומאי גזירה דבתחילה היו אומרים המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל וה"ה לשוכח, ומשרבו משהי קדירה במזיד ואומרים שוכחים היינו, גזרו אף על השוכח. **וכיון** דסלקי

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות